

No 31.

28. qada-

Schuljost Weefi

1883.

qahjums.

Malka ar pefuhtischanu par pasti:	
Ar Peelikumu: par gadu 2 r.	35 l.
bef Peelikuma: par gadu 1 "	60 "
Ar Peelikumu: par $\frac{1}{2}$ gadu 1 "	25 "
bef Peelikuma: par $\frac{1}{2}$ gadu — "	85 "

Malfa bes pefuhtishanas Riga:	
Ar Peelitumu: par gadu 1	1 r. 75 f.
bes Peelituma: par gadu 1	" — "
Ar Peelilumu: par $\frac{1}{2}$ gadu —	" 90 "
bes Peeliluma: par $\frac{1}{2}$ gadu —	" 55 "

Alashas Weesis isnahki weentreis pa nedeku

Mahjas Weesis teek istots festdeenaahm
no plisi. 10 sahlot.

Malſa par ſlubinaſchau: par weenab flejas ſmallu ralſtu (Petit)-rindu, jeb io weetu, fo taſda rinda eenem, malſa 8 lap.

Nedalzija un espebižīja Nīgā,
Ernst Plates bilschū- un grammatu-dru-
latāvā un burtu-leeturvē pēc Pehtera
baņīgas.

Nahditājs. Jaunakabs finas. — Telegrafa finas. — **Gēlīshēmē** finas: Riga, Vidzeme un Kurzeme. **Īz Beķīni,** No Vidzīšēiem. Par mīklaino ugunsgrēku Jelgavas pils. Rabilie. Ļeepaja. Rēvele. Peterburga. Maļļawa. Kējewa. Warsčawā. — **Abzīsemē** finas: Politikas pārīstāts, Frānzijs. Itālija. Bulgarija. — **Kabda waloda** leetējama juhīslolu īsfaminācijas komisijās? kur un jil winas dibinajamas? u. t. j. pr. — **Peelikumā:** Sasper welnē! Billu lāhvējs. Graudi un seedi.

Jannakahs finas.

„Meera-teesu restahdes Baltijas gubernās, kā „Rīg. Ztga“ iš uztizama avota dsiedejuse, tiksot eewestas nakhlošča qada saklumā.

Widseies gubernatoris, no Peterburgas
pabiržanis Riga, 26. julijsā atkal iusnehmēs
gubernas pabiržalī.

**Kewidejoschà senatora eerehdni Schmidt un
Stehrft lungi, kas bija us Leepaju suhtiti,
zetortdeenas rihâ pahibrankuschi atvalas.**

No Wez-Drusteem. 15. julijs schejeenes
Lejas-Mindaugis Sihmanas mahjās notizis
schahds breesmigs atgadijums. Zaur kli-
stena gahschanos eelausti istabai greesti, kas
eebruldam i wairak personu nahwigi eewai-
nojuschi. Kahdam puissim deguns nofsts,
weenai seewischkai trihs ribas eelaustas un
otrai galwas kauss sadragats. Tikai pats
faimineeks palizis ne-aistilts, pa tam laiskā
buhdams. (B. W.)

Dschuhfsteſe pufe. No tureenes mums rakſta:
Pee mums' ſchogad feens diwlahrtigi wairaf
audſis fa pehrnā gadā, bet tikai noschehlo-
jams, fa latram gnehti winu rokā dabut.
No wasaras ſwehtkeem fahlot gandrihs lateā
deena leetus lihſt. Plawas ta ar uhdeni
nopluhduſchias, fa nekahdā wihsē newar feenu
iſſchahwet. Ja nu kahdā deena jaufa ſau-
lite atſpihd, tad ari pa leelo milſu plawn
rebs laudis fa ſkudras rihtojamees un luſta-
mees, neween kristigus, bet ari kahdus Man-
ſchelus un Leplius, Izikus un Replius, ſi-
veem pa leelo feena laiku andeſe knapas re-
bes, tadehk ſaweem kundehm peepalihds ari
pee laiku darbeem un strahdā noſwihduschi
un par to ſaweem firgeem nopolna feenu un
aufas.

Seemas là ari wasaras sehja pee mums deesgan laba, bet tikai ahbolsinch pee mums fchini gadâ loti knaps. Lini labi, rudsí gan labi no-auguschi, bet no leetus un wehtras, kas pee mums alasch bija, dascham tâ sagrositi, ka jauni zauri issauguschi. Rudsí plauschana pee mums jaw eefahlaks no 16. juliya. Meeschi, kas wehlu sehti, loti wahji, kartupeli labi, dahrfa angli loti brangi is-dewusches. Kad jaunkals laiks hubtu pee

labibas pekkopischanas, tad gan katis sem-
kopis waretu ar meeru buht. J. Selga

Auldiņa. No 23. julijs "Gold. Alz."
fino, ka slapjā vasara tureenes semkopjeem
daudz kahdes padarijuse, ihypachi ar seenu
eewahlshamu gāhjīs loti rahni uš preekschu
turklaht daudz seena sawā labumā maita-
jees, zauri ilgu palikshamu ahrā. Tagad
kur seens gandrihs wijs apmākts, cestahjees
labaks laiks; bet nu atkal semkopjeem drau-
dot jauns posts, proti kahpuri eeraduschees
meeschu laukds un tur meeschus maitajot un
tā eewahlshamu kawejot.

Neweles. Kahda tureenes awise fino schahdi atgadijemu. Divi jaunkundses eemihleju schahs kahdā luga kaptēni, kas no Amerikas atbrauzis un kahdu laiku usturejees Newele. Us kaptēna yadomu abas jaunkundses apnehmischahs, winam braukt lihds us Ameriku. Sinama wakarā abas ar sawahm zela fomahm gabjuschas us ostu, ifihrejuschas kahdu lawineeku, un teikuschas, lai winas pahrzestu us peenahjigo lugi. Bet knapi ka peebraukuschas pee luga un luga walt-neekam issazijuschas sawu nodomu, te winu jaukahs zeribas ifnihkuschas. Kaptēnis bijis jaw apdomajees zitadi un sauzis no luga tahm preti, lai taifahs, ka teekot projam, jo us luga winu newajagot. Abahm wajadsejis greestees atpakal. Bet us krasta winahm notikuse atkal jaunia kibele. Tur kahds muitas eerehdniš tahm atnehmis winu zela leetas, domadams, ka tahs no ahrsemes luga pahrwedischas konterbandi.

Peterhofa, un wifas winas fabrikas un keisara dahrju fontani, dabun sawu uhdensi (lihds 5 milj. kubik-pehdu deenâ) no apkahrtejeem awoteem, kas pa' uhdens wadeemi teek pilsehtai peelaisti. Zaur pehdeja laika leelisseem leetus gahseeneem uhdens wadi bija ta' peoplubduschi, ka sluhschas nespehja smago uhdens nastu turet un nakti no 18. us 19. juliju saluhfa. Schihs sluhschas atroydahs 7 werstes no Peterhofas un pasibstamas sem wahrdia „Schinkaru sluhschas“. Uhdens pahruhdia apkahrtejos Igaunu zeemus un pardarija loti leelu slahdi. Fontani schim brihscham slahw diblak.

Masfawā kahdā aristokrātu familijā nesen
15 gadius weza meitene dabuja augomis
mūte. Pee ifklauschinashanas dabuja finat,
ka wina bij īmehlejuse no papiroseem, ku-
rus nesen tehwīs bij atneijs. Schee papiroši
bij nemti is kahdas leelas pasīhtamas pa-
pirošu fabrikas. Uf scho fabrikā tika ahrsti
nosuhiti un pee papirošu lihmetajū apfka-
tishanas israhdiyahs, ka 40 no lihmetajahm
ūsilitiski slimas. Winas tika tuhlit uſ slim-
nizu nowestas.

No Zarizinoš fino: 12. julijsā kahda tvaikoni pasastīri babuja redset, no Zarizinoš pret straumi uš augščiu brauzot, brihnūm leelu ūsēnu baru, kas bija tik beess, ka fāles stari tam nespēhja iisspīhdet zauri. Ušreis ūsēnu bars pagreefahs druzīzin kahniš un nolaibahs uš kahdas ūmīschu salas. Schis milsu bars eenehma 250 kvadrat ašis leelu gabalu. Par tvaikoni ūkrestot, leels pulks ūsēnu uolritā wina greeftds.

Wahjija. Potu ralstneeks Kraschewskis, kā telegramma wakar sīnoja, beidsot preet 30,000 marku lauzijas iislaists is ijmellesthanas zeetuma. No tam jadomā, ka ijmellestaji ar wiseem īaweem publīneem neko eewe hrojam nebūhs atraduschi. Par aissstahwetajū no Kraschewskā peenemīs Berlīnes adwokats Goldschmidts, kas dīsimis Warschawā,

Telegrafo finas.

Wihne, 28. julijsā. Grafs Potoki atlub-dsees no fawa amata. Hofsrats Zaleski ir eezelts par Galizijas pahrvaldneeku (gubernatoru).

Ishle, 28. julijā. Keisars Wilhelms
schodeen preelsch pusdeenas Janehma Austri-
jas Keisaru, kas pee wina palika weselu stundu.
Augstais weefis maltiti paturejīs dewahs uſ
bahmūfi.

Liwerpulè, 28. juliā. Walstsneemeerneek
Iri Difi, Fetersten, Terlibi, Flanagam un
Dalton ir noteesati us strahpes darbeem lihd
muhscha galam.

Madridē, 29. julijā. 200 saldati eelsch
Haro ir fazehluschees us nemeereem un tad
isbehguschi salnds, kur wineem ziti saldati
pakat dsenabs.

Geschäftssachen sind.

Revidents-seiators, geheimrahts Manaseina
kgs, no Arensburgas atkal pahrbrauzis at-
pakat us Rigu.

**Revidenta-senatora eerehdni, Schmidta un
Stehrtes lgi, 22. julijā plkst. 7 un 55 min.
wakarā pa Jelgawas dzelsszelu aizbrauza uz
Liepāju.**

Widsemes gubernatoris, geheimrahts Sche-
witscha fgs, 22. julijā no Peterburgas pah-
brauzis Rīgā.

Rīgas literisko basnīzī mantas stāhvēstis
1882. gadā bijis Šchahds:

Petera bañiza 1882. gādā eenehma 8364
rbt 25 kap. un ifdewa 7887 rbt. 52 kap.,
ta ka atlka 476 rbt. 73 kap., un 1. jan-
wari 1883 winas manta ūneedsahs us 43,990
rbt. $29\frac{2}{3}$ kap.

Doma basniza 1882. gadā eenehma 15,853 rbt. 23 kap. un iſdewa 9435 rbt. 11 kap., ta ka atlīka 6419 rbt. 12 kap. 1. janvarī 1883. wina bij 114,648 rbt. 13 kap. bagata.

Jahna habsniza 1882. gadā eenehyma 4199
rbt. 1 kap. un isdewa 4598 rbt. 78 kap.,
tā ka peetrühka 449 rbt. 77 kap. un winas
manta 1. janvarī 1883: 21,993 rbt. 53 1/3
kapeikas.

Gertrudes basniza 1882. gādā eenehma
5743 rbf. 80 kāp., isdewa 3128 rbf. 25
kāp., atlizinaja 2615 rbf. 55. kāp., manta
1. janwari 1883: 31,632 rbf. 2 $\frac{1}{2}$ kāp.

Jesus basniza 1882. gadā eenehma 5045
rbt. 53 kap. un isdewa 5439 rbt. 66 kap.,
tā ka istruhla 394 rbt. 13 kap., manta 1.
janwari 1883; 31,632 rbt. 57½ kap.

„Widsemes un Kursemes privat-teesību likumi
grahmatas, sistematiski jaftahditas no G. Ma-
tera.“ Par scho wehl drukā atrodošchos
grahmatu dod „Teesu Wehstnescha“ 1. nu-
murs schahbu finu: Schi jaftihwē wižai
wajadfigā likumu grahmata lihds schim wehli
naw Latveeschu walodā bijuse tulkota un
paſludinata. Tulkoschanas darbu, kā zeen.
laſitajeem jaw ſinams, uſnehmabs „Teesu
Wehstnescha“ redaktors G. Maters, kas to
nu wišgaligi pabeidſis. Grahmatai ix 4640
ſſ; ta atronahs drukā pee B. Niemana kā
Leepajā. Bija nodomats, to jaw scho wa-
faru iſdot, bet ar drukas-darbeem tilk ahtri
neweizahs, kā bija apreklinats. Jazer, kā
grahmata, kas jaw pahri par puji drukata,
pebz kahda pus gada iñahks.

Baur Waldoscha senata ufasu pa-augustinati par kollegiju rahtu: Vidsemes wišpahrga, dibas kollegijas eestahschu jaunatais ahrſie Julijs Weßtermannis, un par hofrahteem Rigas pilſehtas veterinarahrſts G. Ollinu un Vidsemes gubernas waldes medizinal nodalas farmazeuts, proviſors Frederkiņas

No Zehfū aprinka „B. W.“ dabujis schahdu rakstu: Dauds lauku beedribas, ihpaschi uguns veedribas, dsrd schehlojamees, ka no brugu teesahm eedotās pawehles pehz, dauds beedribahm ejot jabeidsahs, jo beedribahm, bes brugu teesās atlaujas, nu wairē naw brihw fapulzetees, un pag. waldehm zeeschi usdots, latru, kam tahdas atlaujas nebuhtu, tuhlini flehst. — Ka — ihpaschi pēe jaunahs Zehfū aprinka pasta fahrtibas — sem schahdeem apstakleem gandrihs ne-eefpehjams pastahwet, to luhkojim peerahdit. Peemehra pehz, ja nodeg pagastā waj nu wiſa mahja, waj tikai tahdas no wajadfigalajahm eftahm, tuk tulin pasihdsiba wajadfiga heedribas preefch-

neezibai nu steidsami un wisihfakā laikā ja-
sapulzejahs, lai watetu apspreest un isrihlot,
kas wajadfigs, jo jawā laikā, kā to "Vālt.
Wehstn." Šīnojo, no augstakahm waldehm
peeprafsis, waj lauku beedribas spēhjot 8
deenās pehz nodegschanas peerwest nodegu-
schahm ehkahlm wajadfigo materialu un waj
spēhjot ehkas wisihfakā laikā ujselt, — ujs
ko, zīk ūnams, no wairak pusehm tika ang-
stakā weetā isskaibrots, ka tas lauku beedri-
bahm, un tik weenigi tahm, **esot** eespeh-
jams isdarit. Bet nu preekschneeziba bes-
brugu teeses atlaujas nedrihlot sapulzetees,
turpretim eekam no brugu teefas dabun at-
lauju, pa-eet, kā jaw teikts, pee jaunahs
pasta fahrtibas weselas 8 deenas. Ko pa-
to laiku lai dara nelaimigee? Kas lai no-
faka un isrihko wineem palihdsibu, jo bes-
eepreelschjejas beedribas preekschneezibas ap-
spreefschanas tak newar nekahdi pee darba
kertees? Un ja nu wehl schahdu waj tahdu
cemeslu dehl warbuht daschu brihd brugu
teesa pirmo sapulzes deenas fahrtibu ne-at-
lauj? Ģekam par to ismeklejahs un teefas-
jahs, waj sapulze atlaujama, waj ne, kas
pa to laiku lai palihds nelaimigajeem? —
Tā un zitadi dīrīd lauzineekus fuhsamees.
Un wineem taisniba. Brugu teefas pawehle
pateesi stipri apgruhtina jaunās, bet jaw
schāi ihfā laikā preeksch lauzineeleem par
loti derigahm israhdijschās ugunsbeedribas.
Tomēhr winas slehgt nebuhtu eeteizams, ih-
paschi tapehz ne, ka, kā man leekahs, pee
schīhs pawehles islaishchanas buhs notilu-
likumu pahprashana, — kā to tuhlin redse-
sim. Zīk ūnams, tad wiſds beedribas noli-
likums ir noteikts, ka beedribu preekschneez-
bahm winu iſdarijumi un sapulzes japeerahda
weetigai polizijai. Scho nolikumu ari ir
beedribas lihds schim, kā peenahkahs, eeweh-
rojuščas, pasinodamas ūawu isrihkojumus,
jeb sapulzes, pagasta waldei, kura pehz
1866. gadā isdoto pag. likumu 16. Š ir
weetiga polizija, jo peeminetais Š itin
skaidri nosaka: "polizijas leetās stahw apakšči
pagasta wezakā waras wiſ pagasta robežčās
dīlhvodami laudis." — Tapat tahlaki 19.
Š nosaka: "polizijas leetās pagasta wezakam
ir usdots, ūawam aprinkim ūnamu darit
walsts waldbas likumus un par to gahdat,
ka pagastā netop islaistas fahdas wiltigas
pahrgroſitas waldbas pawehles, jeb fahdas
melu walodas, kas zel nemeeru, — u. t. t."
Ģekam ūchee likumi ūaw pahrgroſti, ūlam
pagasta wezakais ir weenigais pag. polizijas
representants, un man leekahs, ka brugu
teefai ūlai tur ir ūe ūba maiſitees ūmu da-
rischanās, kuri buhtu peerahdits, ka pagasta
wezakais ūaw ūaw ūe ūmu ūpildijs, bet
itin nekahdā ūita ūnā, jo 32. Š ūnā,
ka polizijas ūnā ūahw pag. wezakais ūtū
sem brugu teefas. Ja bruguteesa grībo
taifni pagasta polizijas aprinki buhdamahm
beedribahm isdot pawehles, tad ta buhtu
eefkatama par pagasta polizijas likumigu
teefibū ūafinajumu, kas bes jauna likumu
isdoschanas newar notilt. Tapehz buhtu
eewehlamis, ka ne wiſ jaunās, derigās uguns
beedribas — un tapat ari ūitas lauku bee-
dribas — netaptu wiſ ūe ūhtas, bet la-
labali ūe ūmu ūe ūhtotu ūchā ūe ūhtas
panahlt ūaidribu.

"dewigi" leetaschamu. Daschi, tas to aismir-fuschi leetat, tika faulti pee atbildibas.

(B.)
No Widrischeem. Gauschi behdigs liltens
nolemts kahdam Lehdurgas mahzitaja pagasta
faimmekam, Benga mahjā. Winam nodega
zaur fibini dñihwojam's kambars un rija ar
peedarbu, un fadedsinaja wina mantibu.
Bes tam bij jaw agrak winam kahdus 5
gadus wezs behrns no traika mahjas funa
fakofits. Behru glahbjot, funs ari winam
eekodis. Dsirdeja gan, ka pret kodumeem
par weblu ahrsta palihdsibu melkejis; bet nu
dsird, ka puslihds jaw sapraschanu (prahtru)
faudejis, nesin, waj deht leelahn firdssjah-
pehm, waj deht funa koduma. — Naw ilgi,
ka "Jelgawas Lawise" (ka "Rig. Ztga"
sinoja) rakstijuſe, ka Kursemes semneekem
miljoneem naudas gulot bankas. Muhsu
semneeki to sinu tur par nepateſu, jo ne
ween pehrnais, bet ari ziti gadi, wineem,
ka scheem, dewiſchi pawifam wahjus rascho-
jumus. Schihs ſinas nef juhrneeki, kas ar
Kursemeekeem beeschi fateekotees. Schihs
puſes laudis paleek neween rentes paradā,
bet pat neſpehj it deenischkas mafsaſchanaſ
pildit. Kahds juhremalſ pagastā dñihwodams
ahrsts (pebz dſimuna Wahzis) Leezinaja to
faktu, ka semneeki winam pehrn 300 rblus
paradā palikufchi, ar teem wahrdeem: „Sem-
neeki ir tik nabagi palikufchi, ka ne ehdamas
leetas newar no wineem naudas weetā da-
but.“ (B. S.)

Par mihklaino ugunsgrēku ūlgawaš pili, kuru „Mit. Bīga“ steidsahs ispaust par Latweeschu agitazijs launuma angli, tagad „Heimathe“ dabijuſe ſchahdu iſſkaidrojumi: Uſ galda, uſ kura paka aktu apdega, atrahdhs pee iſtabas atſtahſchanas un aifflehgſchanas, kā dſirbams, tikai lahda nefwariga akte un wairak nelas. Bet teem papihreem, kurus wehlak leefmās waj kwehlī uſ minetā galda atrada, pee lokala atſtahſchanas waja- dſeja atrastees aif dubultahm atſlehgahm. Kā nabza ſchee papihri nu tur uſ galda? Kā tas iſſkaidrojams, kā leefmahm pehz wi- neem lahrojahs? Preeſch iſtabas wehdina- ſchanas ſchoreis bija atwehrts logs, kas eet uſ trepehm, kusch preeſch ſcha noluhka ta- tchu nelad neteek attaiſūs; tā no trepehm wareja loti weegli zaur logu eelkuht lokalā. No tam redsams, kā ſchē ir bijis loti weikls uauns veelziejs.

Kabiles mahzitajs G. Fr. Büttners, 79
gadus vecās, 18. jūlijā nomira. Büttners ir
tahāk pasībīstams tīzis zaur fānu „Latweeschu
lauschu dīseesmu un īngu” krāhjumu, išdotu
1844. gada.

Leepaja pilshtas dome 20. julijā sch. g. spreeda par semneeku mahju pahrdoschani Saules muijschā un nospreeda, ka pehrlot tulin ja-eemalša 5% no pirkshanas sumas, atlīkums deldejams ar 1% par gadu un 5% par rentehm. Pirzejs ari leelakas summas uſ reiſi war nomaksat, bet ne apakſch 50 rbt. Ja pirzejs ne-ispilda kahda nosažiuma, tad pilshtas waldei teesiba, winam uſ 6 mehnescHEEL usſazit iſtruhltſcho, wehl nenomaksato pirkshanas summu.

Rewele. Port-Lundas fabrikā starp strahdneekeem iszehluschees nemeeri; no gubernatora puves gan jaw gahdats par to, ka wini heigtos. Diwi strahdneeeli bija isturejuschees pret direktori Dr. Linvenu nepallaufigi, par ko winius vee hakenrichter ahuudieia; het

wini trihsreisigai zitazijai nevalkauisija un tapehz hakenrichters paits ar tschetrem polizijas saldateem dewahs us kundas fabriku 20. julijsa un pawehleja wainigos apzeetinat. Bet eekam apzeetinatos wareja aishwest projam, kahdi 30 strahdneeki usbruka polizijas saldateem un atswabinaja sawus beedrus ar waru, pee tam isflaidrodami, ka wini tos ne par ko ne-isdovschot. Welti hakenrichters mehginaaja nemeerigos apmeerinat, un kad lahds winam sahla ar waras darbeem dravdet, tad winsch aishgahja no fabrikas projam. Otra deena winsch tur attal nonahza ar muischas poliziju; daschi nemeerneeki, Widsemes gubernā peederigi, bija eesahkuschti jaw attal strahdat. Wehl reis nemeerneeki us aizinaja, lai tee isdodot wainigos, un kad tee teiza, ka wini wairs ne-esot tue, tad kluwa nams ismieklets, pee kam weenit mieleto atrada. Tas sahla kleegit un nu winam steidsa ziti strahdneeki palihgā, zaur ko kaufchanahs iszehlahs. Muischas polizija behdsa, un ta ari hakenrichters newareja neka isdarit. Dr. Liwens stahjabs pulla, bet no tureenes sweeda winam ar akmineem, no kureem daschi winam galwu un kruhtis trahpija; asinainu wini pahrnesa mahjas. Gewainoli bes tam fabrikas ahrets Luits, Timijas assitents Klobolows un fabrikas ih-paschueka brahla dehls Kosannowitschs. Tagad hakenrichters pawehleja saweem wihreem, direkzijas ehku apsargat, sleghus aistaisit un preefch durwim nostahtees. Tuhlin pehz tam nonahza tur leels strahdneeku pulks, blau-stidamees un swipedams; pee tam wini sweeda akminus us apsargato ehku, kurai gain nekahdu skahdi nepadarija. Sapratigalee strahdneeki tagad meerinaja sawus beedrus, bet pilnigs meers eestahjabs tikai pulksten puszel trijds, jo tad nemeerneeki aishgahja projam. 22. julijsa wisi Igaumi strahdneeki, apmehram 100 zilwetu, isflaidroja, ka wini wairs nestrahdaschot, un Widsemeneeki pagehreja, lai atdodot wineem pases, gribedami behgt projam. Nemeerneeki, eefarsuschi, koi apdraudeja fabriku. Us echo wehsti gubernators nosuhtijis turp gubernas walbes cerehdni Thilo ar pristaveem Brisinski un Nielanderi un 6 schandamerijas unterofizeereem. Thilos zerot ar 30 saldateem meeri panahlt.

„Grashdanis,” kuru isdod knass Meitscherlis un us kura spreediumeem par Baltijas leetahm scheeenes Wahzu avises leek til loti leelu swaru, suno sawā pehdejā munurā, ka Leales apkahrtē (Igaumija) 1000 muhamedanu pahraghjuschi pareisstizibā. Ta tad pehz scha Baltijas leetu pasineja domahni Igaumeem ir Mithameda tiziba.

Peterburgas gubernā Somii kolonijās pehdejā laikā staigu-skolotaji strahdajot ar leelu svehtibu. Staigu-skolotaji ix tahdi skolotaji, kas nemahza wis pastahwigā skola, bet eet no mahjas us mahju un mahza behrnis laschana un ralstschana. Wini to dara par loti lehtu algi, gandrihs weenigi tik par usturen. Sawā amata schee staigu-skolotaji esot loti manigi, ta ka behrni lasit un ralstt eemahzotes loti ahtri, ahtraki ne ka skola. Pee tam schee staigu-skolotaji eerahdot ari daschadus weeglakus pelnas amatus.

Maskawa schinis deenās notika schahda, smalki isdomata blehdiba: Pee lahdas araitnes D., kas bija isfludinajuse, ka gribot

sawu namu pahrdot, atnahk pirzejs. To apskatijis, winsch ir meerā ar prafito summi, bet eekam kontraktu noslehdī, grib to silt wehl kreetni apskatit zaur lahdū arkitektu. D. kosei, saprotama leeta, tam newar nelas buht preti. — Otra deena ari teesham atnahk no pirzeja suhtitaais arkitekts, wisu apskatijis, tas atrod namam dands waimi, bet dod ari saprast, ka ja D. kose makfaschot 500 rbt., tad waimi nebuhschot. Labi no-prasdama, ka pirzejs aifazisees no nama patureschanas, ja tam wainas usrahdihs, bija ar meeru, arkitektam makfat 500 rbt., wina eedewa tam tuliu 200 rbt. un atslikuschos 300 rbt. apsolijahs makfat pehz pirkshanas kontraktu noslehdshanas. Bet arkitektam un wina suhtitajam peetila ar dabuteem 200 rbt.; tee wairs nenahza neds namu pirk, neds janemt apsolitos 300 rbt.

Pawlowska 17. julijsa notikuschi leeli lehrumi. Minetā deena Berlimes domkoris, kas ari schd Riga un gar juhmalī tika dseedajis, isreiblojis konzertus. Alejas un Wahzu tautas dseesmas pee publikas leelakas dalas atraduschas leelu labpatikschau; bet jaw pehz 2. dseesmas atskanejuschi faiuzeemi: Нѣмцы, довольно, больше не надо, pee kam tizis swipots un kleegts; tak dseedashana pate pirmā nodala netikuje trauzeta. Bet otra nodala lehrumi gahjis wairumā: no weenias puses applaudejuschi un faiukuschi da capo, turpretim no otras puses swelpuschi un kleeguschi: долой, Нѣмцы! (noft, Wahzeeschi!)

Kischinewa. Daschōs Besarabijas gubernas aprinkos plosotees lopu mehris, ka „Now. Wr.“ suno. Wispirms lopu mehris parahdijahs Kischinewas aprinku un nopoštija dands lopu, tiklab fainnekeem, ka ari muischnekeem, eekam semftiba dabuja kertees pee wajadsigeem lihdselkem. Kad sehrga jaw leelaka mehrā bija isplahtijusches, tad tikai lopu ahrsti tika us sehrgi weetahm aifsuhtiti, kas ar weiklunu un stingerunu pee wajadsigeem lihdselkem kehrabs. Gefahrumā gan semneeki kurneja, ka bija lopi jatura karantinā un smalki tika ismelleti; bet wehla skahdi atsina, ka schahdi lihdselli pee sehrgas aifsa-gschanas bija nepeezeschami wajadsigi.

Pa garo seemas laiku Besarabijā pehz waldibas sinahm ir dands lopu kritischi. Tur plosotees lopu mehris un Sibirijs sehrga.

Seemas un wasaras sehja wifur stahwot labi no-auguse. Alkermana aprinku kulinai un laburi apskahdejuschi puhrus (seemas kweeschus) un limis. Beidsama laika kruha nozirtuse 110 desetini wihna dahrsu un 30 desetini labibas lauki. Seems loti labi isdeweess un atmetis bagatu raschojmu. Rudsi un meschki tagad tur wifur teek planti. Dahrsu auglu esot schini gadā loti dands, ihpaschi keshbeni ogu. Strahdneeki dabujot lihds 2 rubli algas par deenu.

Noworschewa. Rudsi Noworschewas aprinki loti brangi no-auguschi, wahrpas ir smalkas un pilnas; tikai tanis laikds, kur rudens tahrpi iszirta, rudsī nestahw labi; turklaht dands fainneeli, kur tahrpi bija rudsus iszirtuschi, ir eesehjuschi wasaraju, kas loti prahrti bija darits. Julija mehnescha sahums nebija ihsti isdewigs sahles un labibas augschananai; stiprakī no-auguschi labibū leetus sagahjis welde, ta ka labibas plauschana un sawahschana buhs deesgan

gruhta. Daschās weetas rudsī no krusas apzirsti. Wispahri nemot schini aprinku rudsī to mehr stahwo labati, neka to pawafara bija zerejuschi. Rudsi lanti, kas no krusas apzirsti, ieb kur tahrpi sawu posta darbu strahdajuschi, naw leeli, tapehz skahde naw neko eewehrojama un rudenrascha buhs zaur zaunrim branga. Piema laika pahfschu angiti apdraudeti no muschahm un fainneeki jaw domaja, ka suni lauki buhs pagalam; bet wehla nahza wehfsaks laiks un leetus sahla liht, kas muschahs un kulinus nomaitaja, ta ka war us labu rudenrascha zeret. Pawafarai sahlot bija stiprs fausums, kas brandeja sehji lawet, bet wehla nahza leetus, kas wisu islihdsinaja. Linu rascha buhs zaur zaunrim laba; tikai seens paplahni isdeweess. Junija mehneschi ir Noworschewas aprinki ar Sibirijs mehri faslimuschi 264 firgi, no kureem 99 nosprahga; no leelloopeem faslima 80 un nosprahga 44, no 11 aitahm, kas faslima, tikai weena palika dñshwa, wifas zitas nosprahga.

Jekaterinoslawa. Par tur notikuscheem nemeereem „Now. Wrem.“ pafneefs schahdas plaschakas finas: Schi behdigā leeta iszehlahs ta: Leahda semneeka seewa lihds ar sawu maso dehlinu 20. julijsa eegahja Schihda Nemirovska auglu pahrdotawa, tur ko no-pirktees. Maais dehls swarus panehma rokā, tos apluhkodams. Schihda bodes puijis swarus behrnam israhwa no rokam un tam eesita par waigu. Mahte aifstabweja sawi behrnu, nolamadama puiji, us ko tas winai sita ar kolu un pa durwim wimi isgruhda lauktā, ta ka wina patrita un eewainojahs galwā, asinim stipri tekot. Wina schehlabahm fledsa paligā. Tani azumirkli pulks strahdneeku peenahza no dselfszela tilta; iszehlahs lehrumi un brehfschana un atfaunga poliziju, kura ari ceradahs un seewu lihds ar behrnu aifveda projam. Laudis nu gri-beja, lai apzeetinatu Schihdus, tadeht ka padarijuschi tabdu bahrgu darbu. Ihgnums gahja wairumā, daschi jaw sahla eemehtat logis un lahdas efanahs: Seewa nomiruse no dabutahm bruhzem! Nu wisi gahsabs wiesi Schihdu magasinhm. Wispirms nopoštija Nemirovska bodi, tad zitas blakus un pehdi wisu krahmu tirgu. Pulksten 3 eradahs karafpehls. Laudis dalijahs pulks un dewahs us wifahm pujehm, postit Schihdu dñshwolkus. — Laudis nu gan apmeerinati, bet daschās dñshwibas pee tam aifgahjuschas bojā.

Kijewas gubernā ar laiku buhs toti bagata ar amatneebas skolahm. Pamatu tam likusi grafeene Branzka, dahwadama 266,400 rbt., ko wina muischas eerihkot tautas skolas, kurās it seewichka wehriba gresschama us amateem. Wispirms zels 18 tahnas skolas. Skolotaji dabuhs 330 rubli, gada algas un skolenti prehmijs par skola isstrahdateem darbeem.

Warschawā jaunais general-gubernators, Hunko, universitetes profesoreem preefchā stahdotees, fazija: „Kiejsara Majestete nebuht nedoma, Polus pataisit par Kreeveem; bet Winsch prasa, ka jauneklem disziplina un taisniba tiltu eepoteta. Neleetojet, mani fungi, pee jaunekli aindsinaschanas nekahdus zitus, ta tikai ygidaagogijas lihdseltus un isaudsinajeet no wineem ustizamii padewignis pawalstneekus Zaram; wairak neka waldiba no Jums neprasa.“

Ahræmes finas.

Politikas pohrīskats. Daschas Wahzu avisēs iſſala domās, ka starp Wahzu un Austreeſchu waldibahm Gasteinā teekot westas fārunas par Wahzijas un Austrijas fabeedribas pagarinajumu. Mineta fabeedriba eſot 1879. gadā noslehgta uſ 5 gadeem un tai tadeht oktobri 1884. gadā jabeidhſotees. Iļo Austreeſchu waldibas puſes nu eſot peepraſiņiſchi, waj Wahzu waldibai nepatiktos pagarinat fabeedribas lihgumui un par to jaw tagad nospreest. Wahzu waldiba ar labpātiſchani peenehmīſe scho uſaizinajumu. Schi mehrka vēz warbuht notiſchot fanahlfchana starp Bismarcku un Austreeſchu ahrleetu ministri Kaloſki.

Par zitahm Wahzijas buhschanahm runajot ari japeemir, ka Wahzu studentu sabeeedribai „Burschenschaft“ par peeminu schinis deenās tika atlahts peeminellis jeb peeminas-sihme. Minetā sabeeedriba tika 1813. gadā sadomata un 1817. gadā par reformazijas svehtku laiku Wartburgas pilī no studenteem dibinata. Sabeeedribas widuzis bija Jenaš universitete. Sabeeedriba kopa brihwibas un tautibas zenteenus. Ta laika Wahzu valdibas ne-eeredseja šcho sabeeedribu, sahla to wajat un beidzot pawisam to aiseedsa. Uz peeminekta atlahtschanu bija no wižahm Wahzijas un Austrrijas malahm ūanahluſchi līhdī 800 weesem, luxu pulsā ari vaschi wezi sabeeedribas lozelli. Peeminellis taisits iš Kararas marmora un uz la redzami sabeeedribas lozelli 1815. gada uſwallā.

Par Angliju runajot, buhtu wispirms
pañneedsama tabla fina: Par kona leezi-
neeka Kareja sleplawu O'Donelu Anglu awiñes
fino, la winsch jaw 1866, qadā peedalijees pee
Iru feneeschu faswehreschanahs. 1867.
gadā winsch is Anglijas aissbehdīs us
Seemeiki Ameriku, tur winsch libds
pagahjuñcham gadam dñihwoja. Waj winsch
pa tam ari lahdū laiku bijis Anglijā,
naw droſchi ūnams. Kad tā faultee "nepahr-
waramee" tika apzeetinati un nodoti teefai
un weens no wineem, Karejs, palika par
kona leežineeku, tad tā faultais Nr. 1 efot
uñdewiš O'Donelam kopā ar lahdeem ziteem
Iru wihireem, lai usluhkojot prahwas noti-
kumus un sperot wajadfigos ſoluts. Kas
nospreedis Kareja nogalinañchanu, wehl naw
finams. Kad O'Donelam nahzees gruhti
usluhktot un iſdabut, us kureenni Karejs iſ
zeetuma no Anglu waldibas ſlepeni tizis
nowests, tad tas apnehmees, eet Kareja fee-
wai pa pehdahn, aprehkinadams, lai Karejs
reis pee ſawas ſamilijas eeradiſchotees. Kad
Kareja feewai bijis jazeto ar 7 behrneem,
tad O'Donelam nahzees deesgan weegli tai
palat dñihtees. Winsch tai ſlepeni brauzis
palat no Dublinas us Londoni un uehnis
bileti us luga, us kura Kareja kundse dewahs,
laut gan winsch laikam wehl droſchi neſi-
naja, waj ari pats Karejs tur buhs atro-
dams. Karejs pa tam bija turp ſlepeni no-
wests pa zitu zeli. Tahtak fino, ka O'Do-
nelam efot brauzis libds wehl lahdī ūtis
Iru faswehretajs, kas laikam buhtu eestah-
jees wina weetā un dñinees Karejam tahtak
palat, ja O'Donela usbrukums zaur lahdū
reparedjetu atgadijumu buhtu tizis iſſaupts
un O'Donels pats apzeetinats. Abi beedvi
efot iſturejuschees weens pret otru ſweschi,
lai kad nepaſihtos. Karejs laikam tik tad

buhtu warejis no feneeschu atreebejeem, if-
fargatees, ja wiñsch weens pats bes sawas
familijas buhtu ar Anglu waldibas palihdsibu
nobehdjsis lahdā attahktā weetā.

Uf Angliju no Afrikas deenwideem atnah-
kuschas finas, ka naw wehl ihsti finams, waj
Sulu-eeschn tehnisch Retschwajo pateet no-
galinats. Wina liikis naw atrafft, bet tilai
divi leezineeki isteikuschi, ka Retschwajo da-
bujis divus schkehpü duhreenus meesäc un
palritis gar semi. Ja tas isglahbees, tad
jabrihnabs, ka par to lihds schim naw dabuta
fina. Bet warbuht ka tas kahdä apslehpä
malä gut gruhti eewainots un mellè slepeni
iswefelotees.

No Triestes sino, kā tur festdeenas wa-
karu polīzijas kasarmas tuvumā sprahgūse
kahda bumba, kas tur no kaundarilajeem bi-
juše nolikta. Par laimi neweens netizis
eewainots. Kā domā, tad sprahdseena iſrih-
kotaji peeder pee Italeeschu nemeorneeku ("ie-
ridentas") sabeedribas.

Par nesaimigo kautini pee Hanjoas zee-
tolschna Tonkinä Franzuschi awises nef-
schahdas sinas: Us Franzuschi puses kriti-
schu un eewainotu esot kahdi 12, turpretti
Anameeschti pasaudejuschti 700 nonahwetus un
eewainotus, kuru pulsä ari kritis wegs ge-
neralis. Franzuschi eegumuschi 7 leelgabalus
un dauids zitu eerotschu. Bet preeksch pascha
kara isschirkchanas kautinsch wehl neko dauids
naw palihdsjeis, jo abu pušu stahwołlis pehz
kautina palizis tas pats. Franzuschi puls
pehz kautina atgreeeses atkal zeetolkn un
Anameeschti atkal eenehmuschi sawas ap-
zeetinatas weetas. Karjais laiks kawejt
karoschanas darbus.

Beludschtanesh kāns, kā Indijas awīses
sino, isdewis jaunu līkumu pret ne-ustizigahm
feewahm. Behz schi līluma feewas, kuru
ne-ustiziba peerahdita, pahrdodamas us tirgus
wairakholitajeem. Mauba, kās par tāhm tiltu
eenemta, nahk kana lahdei par labu. Ne-
ustizigas feewas pawedejs ari teek peespeests
maksat kana lahdē peenahkoschu summu. Bei-
dsot kanam atstahsta teesība, kaut kuru ne-
ustizigu feewu panemt pahrdoschanas weetā
preeksch fawa harema (feewst-pils jeb feew-
nigi nosauz mahju, kur muhamedanu augst-
mani tura sawus feewu yullus) jeb dahlvat
schahdu feewu labdam walsis amata vibram.

Franzija. Sarunas ar Kinu eet labi us preekschu. To ari Angli awises wairs ne noleeds. Franzuschi suhntnis Triku nesen. Pekina eesneedjis jaumi salihguma preeksch likumu, kurem Seineeschu waldiba peekrihot. Waj zaur scho libgumu Franzuschi farisch Tonkinu valiks newajadfigs, wehl naw sa kams. Tas pa datai grossees pehz tam, waj miruscha Unamas leisara twna mante neels oribehs usturet meeru ar Franzini wain:

Italija. Rehninsch, apmeklejīs nelaimes weetu Īsklijas salā, koti drāndfigi un sirs-nigi fanemts un apswezinats no eedishwo-tajeem. Rehninsch apmeklejīs wīšas wiss-hailigakahs weetas. Pēc tam winsch at-greefes Neapeli un tur apmeklejīs lasaretēs wīsus, kas zairi femeštribzējumu eewainoti. (Wīsi eewainotee tulīn ar fugeem nowesti if Īsklijas salas iſ Neapeli, jo Īsklijā teem newareja buht veenahlofchās apkopschanas.) Rehnina dalibas parahdīshana un rūhp-schanabs par nelaime krituscheem wīsus dara koti labu eespaidu. — Semes tribzējuma leetā wehlī ūno: Daudz wairāk zilwelku buhtu

isglahbts, ja glahbeji buhtu ahtraki bijuschi klaht. Vafchā Iskijā glahbeji newareja rastees, jo tur latrs nenonahwetais un ne-e-wainotais bij pats bailes un išmifejees. Pee tam ari preelsch apbehro glahbschanaš bij wajadfigi daschadi eerotschi, lahdū salinā truhka. Tā tad glahbeji bij gaidami tik no Neapeles. Bet par nslaimi telegraſs, kas no Kasamitscholas (gar juhras dibeni) eet us Neapeli, zaur semes trihzejumu bij maitajees. Kasamitscholas pilſehtas galwa pehz semes trihzejuma tuhtit gribēja telegrafet us Neapeli pehz palihdsibas, bet redseja, ka apavarts bij maitajees. Nu bij jaſuhta wehſtneſis ar twaikoni, un zaur to zehlahs kaweschanahs. Semes trihzejums notika plift. 10 wakarā, bet Neapeli dabuja to ſinat tik $\frac{1}{2}3$ no rihta, kad wiſi guleja. Preelsch zela no Iskijas us Neapeli ahtram twailonim wajaga 3 ſtundu. — Walbiba domajot ifdot likumu, kas aileeds, no jauna us buhwet Kasamitscholas pilſehtu us ſenakas weetas. Bet kad zaur to ſchihš pilſehtinas gruntsihpaſchneeki paſauđe ſawu ihpaſchumi, tad buhš wajadfigs maſhat wineem par to is walſts lahdes atlihdsinajumu. (Par dascheem gruntsgabaleem atlihdsinajums nebuhs jamafša, tadehſ ſa winu ihpaſchneeki ar wiſi ſawu radneezibu paſauđejuſchi dſihwibit, tā ſa teem wairs naw neweena manteneeka. Preelsch zitadas palihdsibas wiſa Italijska laſa dahwanas.

Italija. No Išlījas fino, ka kahdas deenas pēhž leela semes trihzejuma notizis kahds majačs trihzejums, zaur luru Epomeo uguns- wehmeja kalna galotne noluhsufe un noweh-luhs lejā. Ari daschas ekas zeetuschās skahdi, bet neweens zilwels netizis nonah-wets, tadeht ka wiſi fargajusches. — Nodauds puſehm teek apstiprīnats, ka jaw kahdas deenās eepreefch pirmajam semes trihzejumam bijuschas manamas sīhmes, kas weh-luhschas leelu dabas notikumu. Netik uhdens akās iſſizis, bet ari karstu awotu garini weſelu nedelu nebijuschi tihri zaurska-tigi kā agrak, bet beesi un melni. Tomehr laudis naturejuschi schihs sīhmes par swari-gahm, tadeht ka daschu zitu sīhmju truhzis. Par peem, ſenak, tikpat Iſlīja, kā zitās weetās, lopi jaw eepreefch mehdsuschi ſajust gaidamo dabas notikumu. Semes trihzejumam tuwojotees, lopi mehdsā palist nemee-rigi, ſuni kaunza, ſirgi ſweedſa, kaki naudeja, zuhlas urſchleja pastahwigi un ſtipri. Bet ſchoreis tahdu sīhmju nebij: wiſi lopi bij meerigi un kluſi. No wiſeem eedſīhwotajeem til weens 80 gadus wežs wihrs eſot ſludi-najis, ka semes trihzejums drihsumā notiſchot. Winch ari nogahjis pee ſalas biſkapa, tam iſſlaidrodams drauidoschahs sīhmes, bet neweens winam netizejjis. Tā ka wezis vats pee laika ſpehris ſolus preefch fargascha-nahs, tad winch ari iſglahbees no nahwē. Eepreefch semes trihzejumam weſelu nedelu laiks bijis jaunks; til ſestdeena tas paliziš groſīgs, karſts un gaifs bijis pildits twaileem un elektroitateti.

Bulgarija. Ministru preekschneeks, gen
erals Sobołewś, kas bij nobrauzis uj Keisora
kronejumu Maſlawā, schinis deenās attal
greeschahs atpakal uj Bulgariju. Ked winch
aisbrauna, daschi domaja, ka winsch wair
atpakal ne-atgreesischotees, jo Bulgarija prel
winu pastahweja stipra partija, kas schehlo
iabs vee Kreema maldibas var generala So-

bolewa isturefchanos un luhdsä, lai Kreewu waldiba atfaultu Sobolewu us mahjahm. Kad Sobolews ir Kreewu generalis, tad winsch til ar Kreewu waldibas atlauju war palikt sawâ amata Bulgarijä. Bet ja tas ari nebuhtu, tomehr Bulgari waldibai buhtu ja-eeweheo Kreewu waldibas wehleschanahs, un ja pehdejä pagehretu Bulgari ministru preefschneela atkahpschanos, tad tai bes pretestibas buhtu janoteel. Ta tad strihds starp weenu Bulgari daku un generali Sobolewun itin dabifki tizis preefschâ zelts preefsch ifschlirschanas Kreewu waldibai la augstakai instanzei. Laikam Kreewu waldiba atradufe par wajadsigu, ka Sobolews atgreeschahs Bulgarijä. Bet waj tam nebuhs usdots, daschâ sinâ pahrgrosit sawu politiku, tas ir zits jautajums. Sino, ka pehz Sobolewa pahrnahlfchanas Bulgarijä nodomajot pahrgrosit tagadejo Bulgari waldibas kahrtibu.

Kahda valoda leetojama juhiskolu eksaminācijas komisijās? kur un kādēj viņas dibinājamas?

Man rokās pahrīslats par Alinaschu juhrīskolas no winas dibinaſchanas deenas (23. nov. 1864. g.) lihds ſchim ſaikam. No ſcha pahrīlata war redſet, kā gahjiš ar ſcho pirmo ſemneeku juhrīskolu, kas winu ſekmejis, kas karvejis. Schis pahrīslats nemits if Maſka- was Keiſarīſtā juhrīneziſas beedribā ſakrah-tahm ſinahm. Pahrīlattu ſastahdijis Alina- ſchu juhrīskolotajs Dahla kgs. — Alinaschu juhrīskola atwehrtia 23. novembri 1864. gadā. Winā juhrīskolneeku pee eſhamena dabujuſchi ſchahdus grahdus:

Erfassungs- jahr	Preußisch-laboralisch braufschänkend.		Preußisch-täglichen braufschänkend.		Bis zu ei- familienscheit, ta-		Stol- zen- heim
	Stuhl- monat.	Schüppen- (Augustab)	Stuhl- monat.	Schüppen-	Stuhl- monat.	Schüppen-	
1864/5	—	—	—	—	—	0	14
1866	3	—	—	—	—	3	13
1867	—	—	—	—	—	0	12
1868	2	2	—	—	—	4	12
1869	3	1	—	—	—	4	13
1870	5	1	—	—	—	6	18
1871	6	—	—	—	—	6	30
1872	5	2	—	—	—	7	31
1873	7	—	—	—	—	7	45
1874	10	—	—	—	—	10	42
1875*)	7	—	10	3	20	20	46
1876	3	—	8	5	16	16	40
1877	5	—	7	9	21	21	46
1878	4	—	6	6	16	16	54
1879	4	—	4	8	16	16	62
1880	2	2	12	8	24	24	68
1881	7	—	9	8	24	24	81
1882	5	—	8	6	10	10	100
1883	8	—	12	8	28	28	83

86 8 76 64 231 710
 Schis ihsais pahrifikats isteiz ar saweem
 flaitleem dauds wairak, ne ka mehs waretu
 ifstabhtit dauds mahrdeem

Alinashu juhfskola ir pirmā, kas dibinata
wīfā Kreewijā uſ ſemneeku paſchu wehleſcha-
nos un gahdibu. Kr. Waldemars rakſta tā
par Alinashneekem weenā no ſawahm daudſ-
ſkaitigahm grahmatahm (fl. Статистико-
критический обзоръ вопросовъ касающихся
Торгового Флота Россіи. Москва 1868 г.)

„Reti atradisees pee semneelieem tik negrosamas pastahvibas un zentibas, kahdu parahdiija Almaschneeki. lad tee hii nodoma-

juschi dibinat juhfskolu. Schihs skolas dibinatajcem bij fawi isdewigi apstalli, bet wineem bij ari tschetru gadu laika leeli gruhumi jahahrzeesch. 1864. g. fanahza pee manis Peterburgā kahdi Alinaschneeki un sameta wajadfigo naudu preefch pirmā gada zīts pa 50, zīts pa 20, 10 un 5 rubukeem. Kaimini svejneeki valihdseja un tā no semneeku dahwanahm fanahza lihds 600 rubl. leela summa. Nemahzitee semneeki weegli atrada par neseelui makfu mahzitu skolotaju, apdahwinatu ziliweku, kas ar ihpaschu sekmi bij heidpis Rīgas juhfskolu. Tas bij jauns schlikperis, kas prata lihds 10 walobas: freewifki, wahzifki, igauunifki, latwifki, swedrifski, somifki, franzifki, anglifki, hollandifki, dahniifki un norwegifki. Skolotajs un sloeni, 16 skaitā, no 14—36 gadeem wezi, puhlejahs ar tahdu zentibū, kas godā fwarigo leetu. Gruhtums pastahw eelsch ta, kturet elsamus? Israhdiyahs, ka Latveescheemu atlīka tikai isleetot Rīgas-Wahzu juhfskolu (jašaprot Rīgas Wahzu juhfskolas elfamaznijas komūnīja). Rīga ekamīneja gan tikai pa wahzifki; tomehr tee, kas prata wahzifki, wareja tur turet elsamu. Ain ašchu juhfskola ta hōds apstakls, sinams, newar usselt, bet pastahivet winawar."

Tā rakstīja Kr. Waldemars 15 gadus
atpakaļ minētā grahmata. Izzīzītās domas
pehjal pilnīgi apstiprinājahs, ka to mehls
redsejam arī no augšējās wehturīgā pahr-
skata par Alinashu juhfrīkolu no 1864. līdz
1883. g.

Minetos 19 gadus waran eedalit diwds laikmetds.

Virmais no 1864. līdz 1874. ir tās
laikmets, kur mūžīju jubrī malneķeem, Aina-
schu jubelstolu apmeklejot, jābrauz nolīkt el-
famēnu uz Rīgu, kur eksains bij janolek po-
wahziski pēc Rīgas Wahzu eksaminācijas
komīssijas.

Otrais laikmets, no 1875. g. sahlot, kur
Ainaschu juhfskola dabu fawu ihpaschu el-
faminazijas kommisiju, kas il gadus sapul-
zejahs Pernawā. Keisariska Maſlavas Juhr-
neezibas beedriba atrada par derigu un ne-
peezeeschami wajadfigu, lugneezibas usplau-
ſchanas labā, dibinat ihpaschu kommisiju,
kur Ainaschu juhfskolneeki wāretu elfamine-
tees latviſki un igauniski, t. i. tais valo-
dās, kurās Ainaschu juhfskoleneem pasneedi-
wifus winu mahzibas preefchmetus. Kā
finams, Ainaschu juhfskolu apmekle gandribi-
weenigi Latweefchi un Igauni un tadehli-
mahzibu pasneedi abās schaīs walodās.

Pirmais laikmets — pirmee 10 gadi preefsh Almaschu skolas bijuschi tee wisu neisdewigakee, wisu nefeknigakee. — No kantas zetahs? Waina naw mellejama pee sfotaja. Tas pats sfolotajs, kas mahzija pirmos 10 gadus, mahzija ari wehlatos 9 ga-

dus; tas bij tas pats skolotajs, Dahla fgs,
tas schim brihscham pasibstams, fa weens no
wifsu kreetnaleem un zentigaleem Kreewijas
juhefskolotajeem. Skoleni, fa pirms 10
gadds, ta ari wehlsakds 9 gadds salasijahs
tepat no aplahrtejahm juhrepeekrastehm waj
no attastaleem semneetu pagasteem. Skolas
programs ari naw nelo dauds grosijees no
skolas sahkumia. Mu, kas tad wainigs? Waj
naw jamelle waina eelsch tam, fa Alinaschu
juhrekskolneeli bij peespeesti el saminete es
Magazin amazjons komisjija no

wahzifki? Ja gan. Laftaji pafchi to redsehs.

Ainaschu juheskola bij pirmā semneeku juheskola. Tādujuheskolu pehz Ainaschu peemehra bij nodomats dibinat daudz pa wifahm Kreewijsas juhemalāhm. Tagad winnijaw wairak desmitu, no kureahm Baltijas Latweeschu datā ween 8*), iñ nemot Wahzu Rīgas un Leepajas juheskolas. Vai waram apšwert, zil sekmiga wasj neskmiga bij Ainaschu juheskolas darbiba pirms 10 gadsos pee leelakās zentibās, ko parahdija skolotājs un skoleni, ja atgahdina mehrekis, ar kure dibinaja Ainaschu un wifas zitas augšchminetās Kreewijsas semneeku juheskolas.

Kas waldbai bij par nodomu juhfskolas dibinajot?

Kreewijā pee wīfas wīnas plaschās juh-
ras tirdsneezibas nebij un tagad naw peetee-
košchā mehrā wajadsigu fugu. Agrakds ga-
dōs Kreewija mafšaja 50—60, pēhdejōs pat
lahdus 70 miljonu rubli ilgadus ahrsemes
fugneekem par pretschu išwadafchanu fchurp
un turp. Tai naudai wajadsjeja Kreewijā
palikt. Un waldbibas nodomis bij itin pa-
matigs un ispildams. Kreewijā tildauds
materiala — mescha, preefch fugu buhwes,
tik leeli darba ūpeki, kā neweenā zitā ahr-
semju walsti. Žk gadus wairak tuhktoschu
ahrsemju un Kreewijas fugu nodarbojahs
weenigi lokus, balkus, brūfas, ūlperus uſ
ahrsemehm išwadajot par wairak dezmiteem
miljonu rubli! Juhermalu Kreewijā tildauds
werstu garumā, kā nekahdai zitai wal-
stei. Juhermalneeku ari netruhkfst. Zaur
juheskolahm, kas dibinajamas tuc, kur sem-
neeki tik paſchi to wehlahs, waldbiba nobo-
maja isplatit gaismu un saprashamu preefch
fugneezibas semneeku starpā, kas uſgreetstu
juhmalas semneekus weenfahrt uſ juhverbauk-
schaham, ihpaſchi uſ takšajahm, — otrelahrt
— uſ fugubuhwi un fugu ihpaſchneezibu.

Kabotashas, jeb tuvejo peekrastu brauk-
schanas us leellaiwahm jaw no agrakeem
laikem pashtstamas zif nezik wijsen kree-
wijas juhemalu semneekem. Baltijas juhe-
males Latweeshi un Igauni jaw lahdus 40
un wairak gadus nodarbojahs ar kabotashu
un ir jaw spehjuschi patvisam isspeest no
muhsu juhemalehm Somus, kas agraki muhsu
juhemales nodarbojahs ar peekrastu brauk-
schanahm. Schos isspeest no muhsu juhe-
malehm un pascheem palikt par peekrastu
braitzejem, Latweeshu un Igaunu juhmal-
neekem ir isdeweess. Bitas Kreewijas juhe-
males, par peem. Melnā juhra, Kreewijas
juhemales semneeki to wehl naw spehjuschi
padarit. Melnā juhra ar kabotashu, lihdisas
Kreewu juhmalneekem, wehl nodarbojahs
fveschineeki, Turki, Greeki, u. z. Saprotaans,
ka ir tur Kreewijas juhmalneeki paschi paliks
ar laiku pilnigi fainmeeki pahr sawahm juh-
malehm.

Bet dāndī leelaku swaru waldiba līka u
juhrlolahm tāi sinā, ka waldiba zaur juhrlolahm
grībeja mahjīt un „peewilkt“ juhrlomas
semneekus pee tahtahm braulšchanahm,
kās wīfās Kreewijsas juhrlomas wehl pa leelu
leelai datāi ahrsemneeku rokās: semelēkōs Nor-
wegu, Baltijas juhrlā Wahzu, Anglu, Hol-
landeefchu un zītu ahrsemneeku rokās. Pat

²⁾) Šeini seemā Maſlawas Keiſatīſla Čuhrneſības
bedrība iſgabdoja preiſīš Ainaču juheſloļas jaunu eſamī-
nozījas lemtiņiņu Pernawā.

ns teem kugeem, kas peedereja Kreewijas juhmalneekeem (pilfehtneekem un lauzenee-keem), pat us teem bija pa leelakai dalaï ahrsemneeki par schlikhpereem (kapteineem) un stuhrmaneem. Tas wehl tagad naw beidsees. Ta tab nu waldbas nodoms bij, fagatawot zaur juhfskolahm schlikhperus un stuhrmanus, lai Kreewijas juhemalneeeki paſchi wareti wadit fawus fugus: buht par schlikhperem, stuhrmaneem, un lai nebuhtu schihs labakas un swarigakas weetas us kugeem ja atdod ahrsemneekem. Juhrsfolas bij wajadsigas, lai fagatawotu arweenu wairak schlikhperu un stuhrmanu un pee tam wiſas juhmalas. Jo ahrsemju: Norwegijas, Wahzijsas peemehri mahzijuschi, ka wiſlabakais lihdsellis, isplatiit un attihſtit fugneezibu, ir mahziti fugeneeki. Ka tas ta ir, finahs katrs juhneeki, kas dſilaku eefskatijees ahrsemneeku fugu fain-neezeiba. Norwegija un Mellenburga (fl. „Мекленбургское судоходство, какъ об-разецъ для создания будущаго судоходства въ Россіи“ — Морской сб. № 9, 1862 г.), fa jaw agrati aprahſits, fugus buhwē pa leelakai dalaï beedribas (Rhe-derei). Schihs beedribas naw leelas un preefsch katra kuga ihpaschi. Mahzitee fugeneeki: schlikhperi un stuhrmani, ir scho beedribu dibinataji. Augschminetā rakſta par Mellenburgas fugu fainneezeibu stahn: „Pa leelakai dalaï kuga beedriba (Rhederei) eeſahlahs ar to, ka kahds stuhrmaniš (waj schlikhperis), til drahſ winsch fawn fugeneeka elſamenn nolizis, greeſchahs pee kahda (pa-ſihſtama) Rostokas (Mellenburga) tirgotaja. Schis ifdod winam rakſtu, kura winsch (tir-gotajs) usdod ka kreetni un ſapratigu kugineeki un apfolahs buht par foerpondentia rederi fugim, preefsch kura winsch dod $\frac{1}{8}$ waj $\frac{1}{10}$ dalu buhwes naudas.“ To pahrejo naudu tahds fugineeks apgahda ſtarp ſaweeim paſihſtameem un tad kerahs pee kuga buhwes. Us tahdu wiſsi ahrsemes dibina schihs „rederejas“. Wini dibinataji ta tad gan-drihs arweenu ir mahziti fugineeki. Ta tas noteek Mellenburga, Norwegija, Anglija. Saprotania leeta, ja ahrsemes wiſas juhmalas us iſchahdu wiſsi til fugneeziba ſelmiſi attihſtijahs, fugu ſkaitis arweenu wairojahs, fugneeziba yate atneſa juhmalahm arweenu wairak lablahjibas, bij pilniga tee-fiba domat, ka ari pee mums fugneeziba at-tihſtifees us tahda paſcha zela. Jo bei juhfskolahm wiſs, kas wajadsigas preefsch fugneezibas, Kreewijā ir jo leelaka mehrā: mums ir meschi, darba ſpehku, naudas, wiſs Kree-wijā deesgan; wajadſetu tilai mahzitu stuhrmani un schlikhperi, kas fa meiftari prastu wiſus ſhos lihdsellus ifleſtot un apſtrahdat ſcho plascho un anglico darba lauku. Ta tad wajadſeja dibinat wiſas juhmalas, kura til war nodarbotees ar fugneezibu, — juhfsolras un juhfskolahm no ſawas puſes wa-jadſeja gahtat stuhrmanus un schlikhperus un, finams, ihpaschi preefsch tahtahm braufſchanahm, jo ihpaschi tablbrauſchanu wei-zinat, Kreewijā ſteidsami wajadsigas.

Kā pildīja schahdu sawi usdewumu Alinaschu juheskola sawds pirmods 10 gadds, kad eksamineja pa wahzissi? Un kā pildīja sawi usdewumu Alinaschu juheskola pēhdejods 9 gadds, kad eezechla jaunu eksaminazijas komisiju ar usdewumu, eksaminet latviskti un ieguviessi? Vē nu maijam leelu starpību,

(Turmal beiung.)

Wispahrigā Widsemes lantskoločju
sapulje Walka 16. un 17. junija 1883.

Bij gaidits, fa skolotaji scho sapulzi leelâ skaitâ opmellehs, tadeht fa ilgaku laiku wiß. sapulzes, nebij bijis, het israhdijahs pawijam otradi. Laulksolu pahrsinis, Guleke f. sapulzi atklahja, diwdesmit skolotajeem klaht ejot. Wehlak gan daschi peenahza klaht, ta ka bij ap 35 personahm, to starpâ wiß abu seminari skolotaji un tuwejee no Walkas aplahrtnes. No laukeem bij toti mas. Gulele kgs godam peemineja nel. Zimses tehwu un wina nopolnus, peerahdidas, fa wijur, kur par skolu labumu runa war buht, aifgah-juscha 42 gadu ilgahs, ruhpigahs un ussizigahs darboschanahs augli redsami. Alhpus seminara raugot, Zimses tehws gandrihs pee wißahm sapulzehm dsihwu dalibu uehmis un ik latru sapulzi kreetueem ifstrahdajumeem apbalwojis. Tagad seminaram ejot geuhii atraist direktori, las buhtu zeenigs. Zimses tehwa weetu eement. Zimses tehwu peeminedami, wiß pazehlahs un nodseedaja: „Jesus meine Zuversicht.“ Tad sapulzes wadonis atgahdinaja, fa pehru gandrihs no wißahm aprinku sapulzehm eenahkuschi lubgumi, lai wehl rudenî wißpahrigu skolotaju sapulzi noturrot. Bet, fa finams, tad rudenî laiks tahdai sapulzei ejot nederigs un la schoreiftik mas skolotaju us sapulzi sanahkuschi, tas peerahdot, fa pehrenaja gada wißpahrigahs sapulzes nemas naw bijis wajadsigs. Behz dascheem ziteem sinojumeem gahja pee sapulzes darbeem. Darbu schoreift bij mas, jo skolotaji, las ifstrahdajumus bij usnehmuschees, nebij atmabluschi.

I. Iſſtra h d a j u m s. Lauksolu pahr-
finis Guleke lgs nolafija pahrspreedumu pahr
Latweeschu walodā isnahkuschahm bihbeles
stahstu grahmatahm. Wispirms runatajs
issazija brihnischawos, kadeht farakſtitaji til-
dauds bihbeles stahstu mahzibas grahmata-
llajā laiduschi, tas gaudrihs wiſas weenādas.
No wiſahim Döbnera un Raudsites isdotahs
wiſwairak pahrspreeda, pee lam Raudsites
bib. ft., bei ehrtahs drukas, ſchehlaſtibas
runataja azis ne-atrada. Da ſatirā, ka
walodas ſinā pahrspreedejs bij dauds un
baſchabas kluhbas peesihmejis. It fewiſchki
walodas ſinā farakſtitajam ne-eſot wajadſejis,
ka bsimuſcham Latweetini, tildauds kluhdu-
taſit. Wiſa bihbeles stahstu grahmatinā
eſot redſams farakſtitaja ralſneeka gars.
Döbnera bib. ft., lai gan ar baſchahm ſuh-
lahm wainahm, ka ſmallit denku u. t. t.,
uſteiga un eevehleja par labalo. Vehz no-
laſſchanas nahza pahrspreeschana par bih-
beles stahstu mahzitſcham pagasta ſkolās, pee
ka Trikates mahzitajā ſteuſſlera lgs apſti-
prinaja, ka pag. ſkolā, pirmā ſeemā, vieni-
ſeemas behrteem eſot eespehjams 60 bihbeles
ſtahſtus eemahzit (30 no wez. deribas un
30 no jaunias). To ari baſchi braudſes ſko-
lotaji leezinaja. Ehrenti iſſlausijahs, ka
mahzitajī ar draudſes ſkolotajrem pahr bih-
beles stahstu mahzitſcham pag. ſkolās ſpreeda,
kur weenam ſkolotajam ar trim nodalahm
katrā mahzibā jaſtrahdā, kamehr katram drau-
dſes ſkolotajam ir paligš. Domehr tas bij
praktiſki, jo braudſes ſkolotajā un mahzitajā
peeder pee ſkolū waldeſ un ko ſchec ſpreesch,
tas pagastu ſkolotajeem jaſilda un tabehe
laikam ar nodomu eerihkots, ka wiſpahriqā
ſkolotaju ſapulzē walda Wabzu waloda, lai

walſts ſkolotaji newaretu balibū nemt. Daſchſ pag. ſkolotajs ilgi un eeweherodami ſawu amati kopdamſ, bagats ar peedſihwojumeem un tahdam nahtlos pirma weeta ſapulzē, jo brändſes ſkolas behenti naw pag. ſkolineeki, bet weenigi Wahzu walodas weikluma truh- kuma dehl ir ja-atraujahs no ſapulzes. Ra- mehr Wahzu waloda ſkolotaju ſapulzē wal- dihs, tilmehr ſwehtiba un augli nebuhs bau- dami.

II. Jēstra hāju mīs pahē „Luxus,”
no Smiltenes braudsēs skolotaja Dāmberg
k. Schē riūtatajs aīsrāhdija, kas „Luxus”
ir un līhdseltus pret to. Kad nu Dām-
berg kās jāvām usdēvumiām peerahdijumus
pee semneleem nehma, un drīhs wareja fai-
neela turību labds frīgds, rātīs, braulīchānā
u. t. t. par „Luxus” saprast, tad Gulbenes
dv. sl. Kraustī k. zehlāhs preti, ka schis temats
nemīs nepeederot skolotajiem apīpreest, jo
Latweeschu laikraksti runajot tīkdāuds pahē
semneku lahtas apspeeschām. Skolu pahē-
jūnis to aīsstahweja, peerahdīdams, ka schis
temats sapulzei no Bīmīs tehwa esot preel-
schā līkts un to Latweeschu laikraksti runajot
un wehstot, esot tihri meli un winam esot
schehl, ka skolotaji tik dauds ar wineem (laik-
raksteem) wehl nōpūblejotees.

III. Iesstrukdajimis bij no Walkas valsts-skolotaju seminara direktora Balson L. — Bes tam veiši runaja Lugaschi mahzitajs, Ulmann lgs, pahr „bašnūgas dīsefīnahm.“

Maschinenpräfcts.

Zieglera un beedra semkopibas leetu kantoris, Miga, ir nupat isdewis aprakstu par semkopibas maschinahm — lihds ar winu zenahm, latvijska walodā. Strahdaschana ar maschinahm ir bei- dsamajds gadu-besmitds dauds wairak peeneh- mirehs, nela agrak; zaur to ir daschi preekscho- jumi laukfaimneezibā panahki, kahdi zitadi ne- buhtu eespehjami. Maschini-darbs peenemahs tai mehrā, zil roldarba-algas zelahs un strahd- neeku skait, atnesībā uš pagilatu lauku pa- gehribu, ir mass; tahlak maschini-darbs ir zehlees ari tai mehrā, zil laika grosiba da- schadis laikmetds pagehr darba pastiegschann. Ir tapebz swariga deesgan ta leeta, kura muhsu laukfaimneezibas maschini un rihli pahedotawas til ne-apnikuschi darbojahs. Til ween winu maschini issinotijumeem, ja tee negrib buht til ween prastas reklamas, ja- iinhak peenahzīgā kahrtibā; jo til tad tee war buht derigi waditaji laukfaimneezibas daudspagehrejoschā darbā. Un kā tatschu wehl noteek šchini leetā? Ziti kantori isslu- dina finamds laikmetds til tahs tad pat wa- jadfigahs maschinas, bes winu zenahm; ziti gan isbod pilnigatus wispaehrīguš pahrstatus par semkopibas rihleem, bet nepefihmē pee wineem ari peenahzīgahs zenas; ziti gan dod lihds ari zenas par maschinahm paeschahn, bet newis art par teem tē ne-apejami lihdsi wajadfigeem gabaleem jeb datahm. Kad lauk- faimneeleem zet tos winu darbā wajadfigos rihlus un maschinas il reis wifus pilnīgā pahrstata preekschā, kad tē usdod ne til ween issinotu rihlu un maschini zenas, bet ari to peefihmē, zil tee tē wajadfigee peephehkamee, jeb pa starpam pastrahdajamee gabali maksā, — tad wini war skaidri aprehkinat, zil maschinas un kahda wehrtibā wini war — eevehrojot sawas faimneezibas mantibas stah- wokli — few eegahdat. Medsam, ka Zieg-

